

საცხოვრებელი გარემოს გავლენა ურბანული მწვანე სივრცეების
მოთხოვნასა და აღქმაზე: ქალაქ გორის მაგალითზე

ლუკა ჯაოშვილი

*სამაგისტრო ნაშრომი წარდგენილია ილიას სახელმწიფო
უნივერსიტეტის საბუნებისმეტყველო მეცნიერებებისა და მედიცინის ფაკულტეტი
ფაკულტეტზე ბუნების დაცვისა და მეტყვევობის მაგისტრის
აკადემიური ხარისხის მინიჭების მოთხოვნების შესაბამისად*

ბუნების დაცვა და მეტყვევობა

სამეცნიერო ხალმმდგანელი: ქეთევან უგრეხელიძე

ილიას სახელმწიფო უნივერსიტეტი
თბილისი, 2026

როგორც წარდგენილი სადისერტაციო ნაშრომის ავტორი, ვაცხადებ, რომ ნაშრომი წარმოადგენს ჩემს ორიგინალურ ნამუშევარს და არ შეიცავს სხვა ავტორების მიერ აქამდე გამოქვეყნებულ, გამოსაქვეყნებლად მიღებულ ან დასაცავად წარდგენილ მასალებს, რომლებიც ნაშრომში არ არის მოხსენიებული ან ციტირებული სათანადო წესების შესაბამისად.

აბსტრაქტი

გლობალური ურბანიზაციისა და ქალაქების სიმჭიდროვის ზრდის ფონზე, საჯარო მწვანე სივრცეები მოსახლეობის კეთილდღეობისა და ფიზიკური ჯანმრთელობის კრიტიკულ კომპონენტს წარმოადგენს. წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომის მიზანია შეისწავლოს, თუ როგორ აყალიბებს საცხოვრებელი გარემოს ტიპი (კერძო სახლი ეზოთი და მრავალსართულიანი კორპუსი) ურბანული მწვანე სივრცეების მოხმარების პრაქტიკას, ხელმისაწვდომობის აღქმასა და საჭიროებებს ქალაქ გორში. კვლევა ეფუძნება რაოდენობრივ მეთოდოლოგიას ($N=273$) და იყენებს ჯვარედინ-სექციური გამოკითხვის დიზაინს.

სტატისტიკურმა ანალიზმა (Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H) უარყო ურბანულ თეორიაში გავრცელებული „კომპენსატორული ჰიპოთეზა“. დადგინდა, რომ კერძო ეზოს ფლობა არ ამცირებს საჯარო პარკების სტუმრობის სიხშირეს ($p = .287$) — ორივე ჯგუფის აბსოლუტური უმრავლესობა (96.8%) ქალაქში მეტ მწვანე სივრცეს ითხოვს. თუმცა, გამოვლინდა სპეციფიკური განსხვავებები: ბინის მობინადრეები უფრო ხშირად ასახელებენ საცხოვრებელთან სიახლოვესა და უსაფრთხოებას მთავარ პრობლემად. კვლევამ ასევე აჩვენა მკვეთრი ტერიტორიული უთანასწორობა ქალაქის ცენტრსა და პერიფერიულ უბნებს შორის ($H(5) = 17.978, p = .003$). მიღებული შედეგები ხაზს უსვამს ადგილობრივი თვითმმართველობის მიერ დეცენტრალიზებული და სამართლიანი მწვანე პოლიტიკის გატარების აუცილებლობას.

საკვანძო სიტყვები: ურბანული გამწვანება, საცხოვრებლის ტიპი, კომპენსატორული ეფექტი, სივრცითი უთანასწორობა, ქალაქი გორი.

Abstract

In the context of global urbanization and increasing city density, public green spaces represent a critical component of population well-being and physical health. This master's thesis aims to explore how the type of residential environment (private house with a yard vs. multi-story apartment block) shapes the usage patterns, perceived accessibility, and demand for urban green spaces in the city of Gori, Georgia. The research relies on a quantitative methodology (N=283) using a cross-sectional survey design.

Statistical analysis (Mann-Whitney U, Kruskal-Wallis H) rejected the "compensatory hypothesis" prevalent in urban theory. It was found that owning a private yard does not reduce the frequency of visiting public parks ($p = .287$) — the absolute majority of both groups (96.8%) demand more green spaces in the city. However, specific differences were revealed: apartment residents more frequently cite lack of proximity to home and safety issues as major problems. The study also highlighted a sharp territorial inequality in accessibility between the city center and peripheral neighborhoods ($H(5) = 17.978$, $p = .003$). The findings emphasize the necessity for local municipalities to implement a decentralized and equitable green infrastructure policy.

Keywords: Urban greening, housing type, compensatory effect, spatial inequality, city of Gori.

მადლობა

წინამდებარე სამაგისტრო ნაშრომზე მუშაობა და მისი წარმატებით დასრულება შეუძლებელი იქნებოდა იმ ადამიანების თანადგომისა და მხარდაჭერის გარეშე, რომლებმაც საკუთარი წვლილი შეიტანეს ამ პროცესში.

პირველ რიგში, მინდა განსაკუთრებული და უდიდესი მადლობა გადავუხადო ჩემს სამეცნიერო ხელმძღვანელს, ქეთევან უგრეხელიძეს. მისი მაღალი პროფესიონალიზმი, კონსტრუქციული რჩევები, მუდმივი ჩართულობა და დაუღალავი მხარდაჭერა კვლევის თითოეულ ეტაპზე ფასდაუდებელი იყო ჩემთვის. მადლობა მას იმ დროისა და ენერგიისთვის, რომელიც ჩემს აკადემიურ განვითარებას დაუთმო.

ასევე, დიდი მადლობა მინდა გადავუხადო უნივერსიტეტის პროფესორ-მასწავლებლებს წლების განმავლობაში გაწეული შრომისა და გაზიარებული ცოდნისთვის, რამაც მყარი საფუძველი შექმნა ამ ნაშრომის შესაქმნელად. განსაკუთრებული მადლობა მინდა გადავუხადო ჩემს მეგობრებს: მარიამ დიდბარიძეს, თეკლა აკობიძესა და ეკატერინე ნადირაშვილს, ამ ნაშრომზე მუშაობის პროცესში გაწეული უანგარო დახმარებისა და მუდმივი მხარდაჭერისთვის. ასევე, მადლობა ოჯახის წევრებს.

განსაკუთრებულ მადლობას ვუხდის კვლევაში მონაწილე თითოეულ რესპონდენტს: ქალაქ გორის მოსახლეობას. რომ არა მათი სამოქალაქო პასუხისმგებლობა, დათმობილი დრო და გულწრფელი პასუხები, ამ ემპირიული კვლევის განხორციელება უბრალოდ შეუძლებელი იქნებოდა.